

На основу члана 29. став 2. Закона о Националном оквиру квалификације Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 27/18, 6/20 и 129/21 – др.закон, 76/23),

министар просвете доноси

РЕШЕЊЕ

О УСВАЈАЊУ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ „СТРУКОВНИ ИНЖЕЊЕР ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА “

1. УСВАЈА СЕ стандард квалификације „Струковни инжењер ваздушног саобраћаја“, који је одштампан у Прилогу 1. овог решења и чини његов саставни део.
2. Ово решење објавити у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику”.

Број: 611-00-01149/2023-06

У Београду, 24. октобар 2023. године

МИНИСТАР

Проф. др Славица Ђукић Дејановић

Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТРУКОВНИ ИНЖЕЊЕР ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА

ПРВИ СТЕПЕН СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

Београд, 2023.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	СТРУКОВНИ ИНЖЕЊЕР ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА
---------------------	---

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	1041 Услуге транспорта
Ниво НОКС-а ²	6.1 ³
Ниво ЕОК-а ⁴	6
Врста квалификације	Струковна
Обим квалификације	180 ЕСПБ бодова
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 4 НОКС-а - средње образовање у четворогодишњем трајању (стручно, уметничко, односно гимназијско)
Облици учења	Формално образовање
Врста јавне исправе	Диплома

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 6.2 НОКС-а - Ниво 7.1. НОКС-а
Занимање	3153.01 Инжењер лета 3153.02 Инспектор летачке оперативе и летачког особља 3153.04 Капетан авиона 3153.05 Навигатор летења 3153.06 Организатор летачке оперативе 3153.07 Пилот авиона 3153.08 Пилот привредне авијације 3153.10 Пробни пилот
Стандард занимања ⁵	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Први степен струковних студија из области саобраћајног инжењерства, у складу са Законом о високом образовању „Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - Аутентично тумачење, 67/2021 - др. закон, 67/2021, 76/2023. и другим прописима који регулишу високо образовање.

⁴ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁵ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Струковни инжењер ваздушног саобраћаја са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Струковни инжењер ваздушног саобраћаја.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације	<p>Струковни инжењер ваздушног саобраћаја примењује процедуре инструменталног летења и управља ваздухопловом у свим фазама лета, самостално као пилот и копилот у ваздухопловима, у складу са важећим националним и међународним ваздухопловним стандардима ⁶ и прописима у области цивилног ваздухопловства, поштујући прописане мере безбедности и здравља на раду.</p> <p>Компетентан је да: примени прописане процедуре и поступке у складу са упутствима службе контроле летења; управља електронским системима у авиону како би се осигурао несметан лет; врши провере летачких операција пре и током лета; изради план лета користећи различите изворе информација; изводи маневре лета у критичним ситуацијама како би избегао судар; предузима одговарајуће процедуре ради испуњавања захтева лета; примени знања у пракси и критички приступа решавању проблема, обавља послове самостално и одговорно; примењује знања у пракси, као и вештине успешне комуникације у интеракцији и сарадњи са другима, на српском и енглеском језику, етичке стандарде своје професије и информационо-комуникационе технологије у овладавању знањима у области ваздухопловства; примењује целоживотно учење у личном и професионалном развоју; прати и примењује новине у струци.</p> <p>Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција струковном инжењеру ваздушног саобраћаја омогућава запошљавање у привредним друштвима која обављају делатност ваздушног саобраћаја, као и даљи наставак школовања на специјалистичким и мастер струковним студијама.</p>
Компетенције	<ul style="list-style-type: none">- Континуирано праћење важећих ваздухопловних стандарда и прописа;- Примена процедура инструменталног летења;- Управљање авионом у свим фазама лета;- Кључне компетенције.⁷

⁶ EASA (European Union Aviation Safety Agency)

⁷ На основу: У складу са дескрипторима нивоа НОКС-а, Закон о Националном оквиру квалификација Републике Србије, ("Сл. гласник РС", бр. 27/2018, 6/2020, 129/2021 - др. закон и 76/2023)

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања

- интерпретира прописе, правила и сигнале у ваздушном саобраћају, укључујући и аеродромске безбедносне прописе, правила, упутства и сигнале вођења на аеродрому;
- објасни главне активности управљања ваздушним саобраћајем, као што су контрола летења, управљање протоком ваздушног саобраћаја и услуге ваздухопловног информисања;
- опише задатке које извршавају контролори летења, укључујући интеракцију и одржавање ефикасне комуникације са посадом авиона и обезбеђивање несметаног извршења лета;
- објасни рад аеродромских служби;
- опише принцип рада опреме, система и инструмената ваздухоплова (авиона и хеликоптера);
- објасни правила кретања ваздухоплова, возила, опреме и лица по оперативним површинама;
- опише летно - техничке карактеристике ваздухоплова;
- објасни принципе ваздухопловне навигације;
- наведе метеоролошке појаве и објасни њихов утицај и значај за безбедност летења;
- опише примену прописане евиденције, билтена и документације о лету ваздухоплова;
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине њихову примену у управљању ваздухопловима.

Вештине

- тумачи оригиналну техничку документацију авиона и ваздухопловне информативне публикације;
- примени ваздухопловне прописе и стандарде, укључујући аеродромске прописе, стандарде, безбедносне процедуре на аеродрому и у контролисаној зони;
- придржава се савета произвођача о коришћењу и одржавању опреме и инструмената авиона;
- идентификује безбедносне ризике и примењује вештине успешне комуникације за њихово сузбијање на брз, безбедан и ефикасан начин;
- примени прописане процедуре и поступке у складу са упутствима службе контроле летења;
- подеси и користи радио уређаје и помоћна средства, као што су конзоле за преслушавање објава, појачала и микрофони;

Вештине

- управља електронским системима у авиону како би се осигурао несметан лет;
- користи инструменталне панеле у складу са потребама лета и радио-навигационе инструменте ради одређивања положаја авиона у ваздушном простору;
- демонстрира правилно руковање инструменталним панелима, електронским системима и радио опремом;
- чита 3Д дисплеје и тумачи информације о положајима, удаљеностима и параметрима других авиона;
- осигурава да је маса у полетању највише једнака дозвољеној маси;
- анализира метеоролошке информације и користи добијене податке за операције које зависе од временских услова;
- чита податке са ваздухопловних карата;
- провери да ли су поставке конфигурације авиона исправне;
- провери да ли су мотори у одговарајућем стању за лет;
- провери летачке операције пре и током лета (провере перформанси авиона, руте и потрошње горива, доступности полетно-слетне стазе, ограничења коришћења ваздушног простора и др.);
- даје препоруке о безбедном лету у датим временским условима;
- изради план лета користећи различите изворе информација (метеоролошке извештаје и друге податке добијене од службе контроле летења);
- обавља операције полетања и слетања у нормалним условима и са бочним ветром, промптно реагујући на промену навигационих услова;
- изводи маневре лета у критичним ситуацијама како би избегао судар;
- предузима одговарајуће процедуре ради испуњавања захтева лета;
- демонстрира принцип рада опреме, система и инструмената авиона;
- користи техничку документацију и упутства на српском и енглеском језику приликом управљања авионом;
- обавља стручну комуникацију и кореспонденцију на српском и енглеском језику, применом прописане терминологије у вези са управљањем авионом;
- ефикасно примењује све прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за струковног инжењера ваздушног саобраћаја.

Способности и ставови

- самостално, одговорно и прецизно обавља послове у складу са својим надлежностима, прописима, професионалним стандардима и нормативима у делатности ваздушног саобраћаја;
- ефикасно планира и организује време и активности поштујући рокове и кључне приоритете;
- тренутно и рационално доноси оперативне одлуке када је то потребно без позивања на друге, узимајући у обзир дате околности и све релевантне процедуре и прописе;
- испољава предузимљивост и брзо се прилагођава на промене у самосталном и тимском раду;
- испољава отпорност на стрес, влада и управља стресним ситуацијама на радном месту, пратећи прописане процедуре;
- одлучно и у довољно кратком року реагује на неочекиване и брзо променљиве ситуације током лета пратећи прописане процедуре;
- критички и самокритички приступа решавању проблема у свакодневном раду;
- ефикасно комуницира са сарадницима и путницима, испољавајући љубазност, предузимљивост и флексибилност;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме и уређаја које користи у раду;
- испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима;
- благовремено и засновано доноси одлуке о угрожениости;
- испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице;
- увиђа значај и улогу људског фактора у безбедности ваздушног саобраћаја;
- увиђа значај важности строгог поштовања прописа у ваздушном саобраћају, те последице које могу настати услед непоштовања истих;
- ефикасно примењује ИКТ за прикупљање података, у реализацији задатака и у вођењу прописаних евиденција пре, у току и након обављеног лета;
- увиђа потребу перманентног усавршавања из делокруга рада, те показује спремност да правовремено примењује новине у постојећим процедурама и ваздухопловним стандардима;
- промовише принцип ефикасног коришћења енергије и одрживог развоја;
- испољава одговоран однос према здрављу и заштити околине и спреман је да се на том пољу ангажује.

<p>Начин провере остварености исхода учења</p>	<p>Праћење успешности студената у савлађивању предмета студијског програма, континуирано се прати током наставе и изражава се поенима.</p> <p>Оцењивање је бројчано, док се оцена утврђује на завршном испиту.</p> <p>Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може остварити највише 100 поена.</p> <p>Студијским програмом утврђује се сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена.</p> <p>Бројчане оцене студената су утврђене према следећој скали:</p> <ul style="list-style-type: none"> -од 51 до 60 поена оцена 6 (шест), -од 61 до 70 поена оцена 7 (седам), -од 71 до 80 поена оцена 8 (осам), -од 81 до 90 поена оцена 9 (девет), -од 91 до 100 поена оцена 10 (десет). <p>Оцена 5 није прелазна и не уписује се у индекс.</p> <p>Високошколска установа може прописати и други, нумерички начин оцењивања, у складу са прописима који регулишу оцењивање студената у високом образовању.</p> <p>Општим актом високошколске установе ближе се уређује начин полагања испита и оцењивање на испиту.⁸</p>
--	--

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

<p>Квалификације реализатора програма</p>	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 8 НОКС-а, за наставнике⁹ - нивоа 7 НОКС-а, за сараднике у настави¹⁰
<p>Организација надлежна за издавање јавне исправе</p>	<p>Академије струковних студија и високе школе струковних студија</p>

⁸ У складу са чланом 104. Закона о високом образовању „Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - Аутентично тумачење, 67/2021 - др. закон, 67/2021, 76/2023.

⁹ У складу са чланом 72. и 74. Закона о високом образовању „Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - Аутентично тумачење, 67/2021 - др. закон, 67/2021, 76/2023.

¹⁰ У складу са чланом 83. Закона о високом образовању „Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - Аутентично тумачење, 67/2021 - др. закон, 67/2021, 76/2023.